



# Suomen ensimmäinen laskuvarjohyppääjä

Suomen puolustusvoimilla on oma laskuvarjohyppääjäosastonsa. Mutta kuinkahan moni on selvillä siitä, kuka on ensimmäinen laskuvarjolla hypännyt suomalainen. — Hän on majuri Eero Erho, joka nykyisin asuu Australiassa. Erho hyppäsi jo vuonna 1918 Saksassa Alt Auzin lentokoulussa kiintopallosta, mutta lentokoneesta hän hyppäsi Sortavalan lahteen joskus 1920-luvun alussa. Ja hypätessään kolmannen kerran, mikä tapahtui Tampereen maatalousnäyttelyssä, v. 1930, hän oli edelleen ainoa laskuvarjolla hypännyt suomalainen. Seikkailurikas, monivaiheinen elämä, johon kuuluvat ilmasirkusvuodet Australiassa ja kolme sotaa kotimaassaan, on kallistunut iltaan. Erho täyttää näinä aikoina 70 vuotta ja suunnittelee huvilan ostoa kotimaasta. Hänen synnyinkuntansa, nykyinen Vammalan kaupunki, ja siellä lähinnä Osuuskauppa Sastamala, tekee kunniaa sankarille: eräs Sastamalan ravintolan kabineteista nimitetään Erhon mukaan ja sen seinille sijoitetaan kuvia hänen seikkailurikkailta vuosiltaan.

## Telinevoimistelu mieliharrastuksena

Majuri Eero Erhon koulutoveri ja nuoruudenystävä, johon hän edelleenkin on kosketuksessa, tehtailija Uno Ulvio kertoi muistojaan laskuvarjosankarista: — Erhon sukunimi oli aikaisemmin Enebeck ja hänen äidillään oli kauppa juuri sillä tontilla, mihin nyt tulee Sastamalan tavaratalo ja ravintola. Isä kuoli jo lasten ollessa pieniä. Eeron sisar, kunnottarena kouluvuosilta mieleeni jäänyt Elna, kuoli nuorena keuhkotautiin. Olemme syntyneet Eeron kanssa samana vuonna, 1896, ja kun Tyrvään Voima perustet-

tiin vuonna 1906, olimme jo aktiivisesti mukana. Kouluvuosinaan Eero harrasti kaikkea urheilua, mutta voimistelussa ja erikoisesti rekillä hänestä tuli huippuluokan voimistelija. Nähdäkseni voimisteluharrastus loikin hänelle fyysisen pohjan lentokoneiden laskutelineillä ja tasoilla kiipeämistä varten, mitä hän joutui tekemään ollessaan ilmasirkuksessa.

## Lammasharrastus ja tomaatinviljelijänä

Eero Erho oli ammattisotilas, mutta seikkailijanveri veti häntä kohti tunteimatonta. Australiassa hän kävi kolme kertaa: ennen viimeisiä sotiamme ja niiden jälkeen sekä 1920 luvulla, jolloin Erho oli ilmasirkustähtenä. Myöhemmin hän toimi lammasharrastus- ja vihanneviljelijänä. Kun tapasin hänet 1950-luvun alussa, oli Erho juuri tullut Suomeen ja ostanut Malmilta puutarhan, missä hänen tarkoituksensa oli ruveta viljelemään tomaattia.

Minulle hän kertoi nyt tietävänsä keinon, jolla tomaatit kypsyvät kuukautta aikaisemmin kuin ennen. Oltuaan jonkun vuoden Suomessa hän kuitenkin palasi jälleen Australiaan. Kirjeenvaihdossa olemme olleet koko ajan, ja äskettäin hän pyysi minua katsomaan sopivan huvilan Suomesta ostettavaksi. Kotimaata tuntuu sankari kaipaavan.

## Suomalaisen laskuvarjohypystä 48 vuotta

Eero Erho kertoo lähettämässään kirjeessä päätoimittaja Antti Prusille, joka otti häneen kabinettiasiansa yhteyttä, laskuvarjohyppäjänsä vaiheista seuraavaa: Palvelin tykistössä, mutta sain v. 1918 komennuksen Saksaan Alt Auzin tykistölentokouluun. Siellä hyppäsin alas kiintopallosta ja tämä oli ensimmäinen suomalainen laskuvarjohyppy. Tosin Ilmavoimien piirissä eivät sitä kaikki halunneet siksi hyväksyä, koska kiintopallosta on helpompi hypätä kuin lentokoneesta. Ostin samalla matkalla Berliinistä Heinicke-laskuvarjon ja päätin hypätä myöskin Suomessa. Ja eräänä kauniina kesäkuun iltapäivänä valmistauduin suorittamaan ensimmäisen laskuvarjohypyn Suomen kamaralla. Sortavalan lentoasemalla olevan Farman-vesikoneen ohjaajaksi sain aseman varmimman lentäjän Antti Kopran, ja niin lähdimme yöilmoihin.

## Märkänä jo ennen hyppeä

Ainoa paikka mistä voisin hy-





Moxon Motorssin Graham Paige-merkkinen Gipsy Moth ja lentäjä Jules Moxon majuri Eero Erhon (vaaleapukuinen) vaihe- ja seikkailurikkaina Australian vuosina Queenslandin Coolangattassa. Kuva otettu onnistuneen näytöksen päätyttyä.

pätä, olivat koneen ponttoonit. Varjon pitkät siimat olisivat muualla sekaantuneet koneen laskutelineen vaijereihin. Kun Kopran Antti starttasi, roiskui vesi niin, että ennenkuin kone oli ilmassa olin varjoineni läpimärkä. Päästyämme 800 metrin korkeuteen annoin merkin vauhdin hiljentämisestä ja hyppäsin. Jonkun kymmenen metriä putosin, ja sitten varjo aukeni. Ei ollut mitään, mihin olisin verrannut putoamisnopeuttani, mutta maisema oli kaunis, kun molskahdin Laatokan lahteen. Sukelsin syvään ja lähdin nousemaan pinnalle. Varjo peitti kuitenkin veden pinnan päältäni tasaisesti kuin pannukakku. Jouduin sukeltamaan uudestaan päästäkseni varjon alta pois. Kopra tuli sitten noutamaan minut koneella ja pojat kantoivat olkapäillään esikuntaan. Suomessa oli suoritettu laskuvarjohyppy.

### Satoja hyppäjä Australiassa

Eero Erho lähti 1920-luvulla Australiaan ja liittyi siellä ilma-sirkukseen ohjelmanumeronaan laskuvarjohyppy. Laitteet olivat siihen aikaan alkeellisia ja määräykset olemattomia. Jos varjo ei auennut, niin omin käsin kaivoi hyppääjä sen laukusta esille. Ensimmäisen maailmansodan aikuisesta Graham Paige-koneesta, jota ohjasi Jules Moxon, Eero Erho suoritti satoja laskuvarjohyppyjä. Näiden lisäksi oli ohjelmassa Charters Towersien taitoesityksiä. Ohjelmaan kuului myös huvilentoja, ja tavoitteena oli, että laskuvarjohyppyt ja muut esitykset houkuttelisivat ihmisiä paikalle: ihmiset haluaisivat lentää ja maksaisivat siitä.

### Erikoisnäytös puntamiljonääreille

Queenslandin pohjoisosassa, Forsaithin kaupungissa sattui kerran, että juuri kun Erho oli tullut taivaalta kauniisti leijaillen alas, tuli hienolla Cadillacilla paikalle eräs herrasmies rouvansa kanssa ja pyysi yksityisnäytöstä. Erho oli vastaan, sillä varjo oli pakkaamattomana. Tulija veti seteleitä ja kysyi, riittääkö. "Rarasta tätä tehdään", sanoi Erho ja rupesi pakkaamaan nurmikolla laskuvarjoaan. Se olikin muutamassa minuutissa kunnossa, Moxon käynnisti koneen ja kilometrin korkeudesta Erho leijaili pariskunnan jalkojen juureen. Myöhemmin hyppääjä sai tietää antaneensa näytöksen Australian suurimmalle lammassarmarille.

### Kirjako Erhon seikkailuista?

Tehtailija Ulvio mainitsi, että majuri Erho on kerännyt aineistoa kirjaa varten. Sen valmistuminen olisi toivottavaa, sillä näin tulisi talletettua Suomen ilmailun historiaa — historia kun on vielä kirjoittamatta, Joppe Karhunenkin kun keskittyy vain seikkailuromaaneihin. Erhon maineen tuntevat oikeastaan vain hänen ase-toverinsa vapaussodan ja sen jälkilaikojen vuosilta, mutta heidän lukunsa vähenee jatkuvasti. Tiedustelulentäjänä ei Erhosta sotien aikana tullut pop-sankaria: hänen työnsä tunnettiin vain suppeissa piireissä. Tavaratalo Sastamala palauttaa kuitenkin Erhokabinetin yhteydessä kiitettävällä tavalla Vammalassa syntyneen sankarin nykypolven tietoisuuteen. — TWN